

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plačati in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 11.953

Izhaia vsak torek in petek

Ljubljana, petek 26. septembra 1941-XIX

Cena posamezni številki 0'60

Predpisi o prodaji pnevmatik za bicikle

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbo:

Clen 1. — Trgovina s pnevmatikami za kolesa (plašči in zračnicami) se omejuje na tiste, ki v 8 dneh od objave te naredbe dokažejo s prijavo na Visoki komisariat (oddelek VIII), da imajo obrtno dovolilo, izdano po pristojnem oblastvu.

Po tem roku more izdajati dovolila za to trgovino samo Visoki komisariat.

Clen 2. — Kdor koli bi imel po kakršnem koli naslovu pnevmatike za kolesa (plašče in zračnice), mora v roku iz člena 1. prijaviti Visokemu komisariatu (odd. VIII) njih množino, ločeno po kakovosti in ceni.

Clen 3. — Trgovci iz člena 1. in kdor bi dobil pozneje pooblastilo za takšno trgovino morajo voditi po Visokem komisariatu potrjeno prejemno in oddajno knjigo za vpisovanje vseh nakupov in prodaj pnevmatik ter do vstetega 5. dne vsakega meseca prijaviti pnevmatike (plašče in zračnice), ki so jih nabavili ali prodali v prejšnjem mesecu, pri čemer je navesti tudi zalogo ob koncu meseca.

Clen 4. — Kdor bi si želel nabaviti plašče ali zračnice, mora hkrati izročiti trgovcu s pnevmatikami prej rabljene pnevmatike, ki se jim določa cena za vsak plašč na L. 1.50 in za vsako zračnico na L. 1.—.

Prodajna cena za nove pnevmatike ne sme nikdar presegati cen, ki so določene v ceniku posamezne proizvodne tvrdke.

V trgovini mora na dobro vidnem mestu vedno viseti primeren cenik, ki ga je vidiral Visoki komisariat.

Clen 5. — Rabljene pnevmatike, ki se odzamejo kupcem novih pnevmatik, ostanejo na razpolago Visokemu komisariatu, ki odloči o njih uporabi.

Clen 6. — Pnevmatike, ki jih dobijo prodajalci vsak mesec, se morajo do najmanj 70% porabiti le za zamenjavo pri kolesih, ki so v rabi, ostanek 30% pa se sme porabiti za opremo novih koles.

Clen 7. — V ta namen po Visokem komisariatu pooblaščenim organom kakor tudi organi javne varnosti imajo ob vsakem času pravico do vstopa v poslovne prostore trgovcev in industrijcev radi pregleda skladišč in registrov in da nadzirajo, ali se predpisi te naredbe spolnjujejo.

Clen 8. — Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo, izvzemši za prekrške glede cen, v denarju do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do treh mesecev.

Vselej se blago zapleni in se sme odrediti začasna aill dokončna ustavitve trgovinskega obratovanja.

Kljub ustavitvi obratovanja so trgovci dolžni še nadalje plačevati plače in mezde delojemnikom ter davke in takse, ki gredo državi, pokrajini ali občinam.

Clen 9. — Prekrški glede cen se kaznujejo po določbah členov 7. do 11. uredbe o cenah z dne 12. marca 1941., M. s. št. 358.

Ljubljana 23. sept. 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Ljubljanski veleesejem — temelji za gospodarski napredek Ljubljanske pokrajine

V znaku krepkega in razveseljivega napredka se bo otvoril letošnji Ljubljanski veleesejem. Ta napredek je tem pomembnejši, ker je bil dosežen v časih, ko je treba premagovati neštete težave, ko se mora vse naše gospodarstvo čisto na novo orientirati, da bo moglo tudi v bodoče napredovati. Pri tej preorientaciji bo imel posebno važno vlogo ravno naš Ljubljanski veleesejem. Doseženi napredek veleesejma nam je zgovoren dokaz, da bo mogel Ljubljanski veleesejem tudi v popolnosti izvesti svojo nalogo in bistveno pripomoči k potrebnim preorientacijam našega gospodarstva. Ljubljanski veleesejem bo postal s tem temelj za gospodarski napredek Ljubljanske pokrajine.

Novi veleesejem

Vse razstavišče je na novo urejeno in meri sedaj 40.000 m². Pokritega razstavnega prostora je sedaj 9.200 m², dočim ga je bilo prej 8000 m². Vsi paviljoni so zgrajeni na novo in so sedaj zidani. Namesto prejšnjih 7 paviljonov so sedaj samo trije, ki pa so zato mnogo daljši, višji in širši, da bo mogoče vse blago mnogo lepše razstaviti in da tudi ne bo več takšne gneče po paviljonih kot prej. Tudi vse lože so preurejene. Največji paviljon je industrijski paviljon in ta je dolg 200 metrov. Kako veliko delo je bilo s preureditvijo veleesejma izvršeno, kažejo naslednje številke:

Od maja meseca dalje je bilo ves čas na veleesejmu zaposlenih okoli 250 ljudi, najprej večinoma zidarjev in delavcev, nato pa mizarjev, tesarjev, tapelnikov, elektrotehnikov itd. Vozniki so navzili za planiranje razstavišča 4000 m³ gramoza. Treba je bilo mnogo energije, da se je to delo izvršilo, ker je manjkalo tovornih avtomobilov, kmetje pa so potrebovali vprežno živino za delo na poljih. Težave so bile tudi zaradi pomanjkanja betona, železa in drugega gradbenega materiala. Navzlic temu se je posrečilo veleesejski upravi, da je premagala vse težave in dovršila preureditev veleesejma v določenem času. Dosegla je celo rekordni uspeh, da je paviljon trdke FIAT zgradila v 19 dneh, kar je pač edinstven uspeh.

Posebej je treba poudariti, da so vsa dela izvršila domača podjetja in domači ljudje, da je tudi v tem oziru veleesejem dokaz življenjske sposobnosti Ljubljanske pokrajine.

Vsi stroški za preureditev veleesejma so znašali približno 3 milijone lir, poleg tega pa je dala tovarna FIAT za svoj paviljon še 250.000 lir. Ko navajamo te lepe številke, moramo pač izraziti tudi zahvalo gospodarskih ljudi Visokemu Komisariju Ekse. Grazioliju, ki je s tako veliko uvidenostjo podpiral veleesejsko upravo, da je mogla premagati vse težave.

Razvoj Ljubljanskega veleesejma pa ni niti s sedanjo preureditvijo končan, temveč se bodo takoj po zaključku letošnjega veleesejma začeli delati načrti za novo povečanje veleesejma. Tako bo še dopolnjen monumentalni glavni vhod v veleesejem, zgrajeni bodo še novi paviljoni in zgrajena tudi nova ve-

lika dvorana, ki bo največja v Ljubljani.

Je pa tudi potrebno, da se naš veleesejem še bolj razvije, ker so tudi njegove naloge močno narasle.

Ljubljanski veleesejem mora biti predvsem

glavni posrednik med Ljubljansko pokrajino in drugimi italijanskimi pokrajinami

Polag tega pa je Ljubljanski veleesejem poklican, da posreduje tudi zvezo z vzhodnejšimi deželami, da bo oživela tudi trgovina s temi deželami. Že letošnji veleesejem je popolnoma v službi teh velikih nalog.

Tako bo posebna

razstava Ljubljanske pokrajine

dala popoln pregled vsega njenega gospodarstva. Skoraj v popolnosti bo razstavila industrija naše pokrajine, jasno sliko o stanju naše industrije bo podala razstava 50 obrtnikov, posebno nazorno pa bo predstavljeno naše kmetijstvo. Grafikoni, modeli, diagrami bodo nazorno, na podlagi vestno zbrane statističnega materiala dali popoln pregled našega kmetijstva.

Prav tako nazorno pa bo podano tudi gospodarstvo Italije. Predvsem naj omenimo posebno razstavo Goriške pokrajine. Posebno zanimive in lepe pa bodo razstave italijanske industrije, ki bo razstavila tudi številne stroje v obratu. Prav posebno pozornost bo zbuvala razstava italijanske avtarične tekstilne industrije, ki bo zbrala 194 razstavljalcev. A tudi kmetijstvo Italije bo predstavljeno nazorno in v velikem obsegu.

Skupno bo 960 razstavljalcev,

in sicer bodo šteli posamezni oddelki razstavljalcev:

industrija 371
obrt Ljubljanske pokrajine 50

obrt Kralj. Italije 98
kmetijska razstava 247
avtarična italijanska
tekstilna industrija 194

Vsi predmeti bodo razstavljeni nad vse učinkovito in že sedaj dela na veleesejmu 5 arhitektov, cela vrsta dekoraterjev, elektrotehnikov itd. Posebna novost za obiskovalce veleesejma bo razsvetljava razstavišča, ki bo s svojimi žarometi, neonskimi cevmi ter razsvetljenimi fontanami pravo presenečenje.

A tudi vsa druga vprašanja, ki so v zvezi z veleesejmom, sta mogla veleesejska uprava in njen vedno agilni direktor dr. Dular ugodno rešiti.

Tako je nad vse zadovoljivo rešeno vprašanje prehrane obiskovalcev veleesejma in iz Rima je prišlo zagotovilo za 150.000 obrokov hrane.

Tudi stanovanjsko vprašanje je rešeno, čeprav v Ljubljani stanovanj prav občutno primanjkuje. Za obiskovalce iz Italije, ki jih bo brez dvoma zelo veliko, bo vozil vsak dan poseben vlak iz Trsta in bo prihajal v Ljubljano okoli 8. ure zjutraj in se vračal v Trst okoli 8. ure zvečer. Ker je v Trstu zadosti prenočišč, bi prenočevali obiskovalci iz Italije v Trstu.

Novi veleesejem je dograjen in samo še zadnja dela se dovršujejo. Razstavno blago že prihaja na veleesejem, veliki paviljoni se polnijo in samo še dober teden — in novi veleesejem se bo slovesno otvoril. Nov podnet vsemu našemu gospodarstvu bo dal, nove možnosti ustvaril za naše gospodarstvo.

Zato ga z veseljem pozdravljamo, zato smo hvaležni vsem, ki so ga omogočili in zato bomo njegovo nalogo podpirali, ker je to v interesu vseh nas in vse Ljubljanske pokrajine.

Vsi naj zato tudi obiščejo Ljubljanski veleesejem in prepričali se bodo, da smo le silno na kratko povedali, kaj vse bo nudil novi Ljubljanski veleesejem.

Nove plovne zveze Italije

Pred tedni smo opisovali razne načrte za promet med Italijo in Južnovzhodno Evropo. Navajali smo graditve transalpske železnice, avtomobilske ceste Drač—Tirana—Korica—Solun, cevovoda za nafto od Donave do Trsta in Reke, dalje vodni prekop čez Kras, ki bi vezal Trst z Donavo, ter načrt avtomobilske ceste iz Trsta čez Ljubljansko pokrajino na vzhod do Konstance. Po večini so ti načrti že stari in za začetek so bila razna dela že izvršena, gotovo pa se bo na načrtih še marsikaj spremenilo in preuredilo v korist in večjo učinkovitost celotnega prometnega sistema.

V ospredju so zdaj nove plovne zveze in najprej bo zgrajena važna vodna pot od Milana do Jadranskega morja. Predvidena je vodna zveza za promet s 600-tonskimi ladjami na ta način, da bo korito Pada regulirano od izliva reke Adde do izliva reke Mincio pri Cremoni, odtod pa bodo zgradili umetni prekop do Milana, kjer bodo uredili velike luške na-

prave. Po načrtu je omogočeno tudi podaljšanje prekopa do jezera Lago Maggiore, čigar severni del je v Švici, ter bi tako ta vodna zveza dobro služila tudi švicarskemu gospodarstvu. Skupščina švicarskih bankirjev, ki je bila nedavno v Locarnu, je zahtevala, naj se Švica pogaja z Italijo zaradi podaljšanja prekopa, ki naj bi bilo izvedeno, če le mogoče, istočasno z glavnim prekopom.

Prekop od Milana do zveze s Padom pri Cremoni bo dolg 69 kilometrov, zaradi višinske razlike med Padom pri Cremoni in med Milanom pa bodo zgradili 10 splavnic, to je vodnih bazenov z dvigalnimi napravami za ladje. Stroški za prekop bodo znašali 372 milijonov lir, za luške naprave v Milanu in Cremoni pa nad 500 milijonov lir. Ves načrt bo izvršen v šestih letih. Z gradnjo prekopa so že pričeli.

Plovba po Padu in njegovih pritokih je živahna in temelji na široko razpredenem sistemu plovnih rek in prekopov. Ta notranja

LJUBLJANSKI
VELESEJEM

4. — 13. oktobra

MOGOČEN PREGLED industrijske, obrtniške in kmetijske produkcije kraljevine Italije in njene nove ljubljanske pokrajine

NOVOZGRAJENO MODERNO RAZSTAVIŠČE. Celotno razstavišče z vsemi razstavami je občinstvu dostopno do 9. ure zvečer

POLOVIČNA VOZNINA NA ŽELEZNICI. Pri postajni blagajni kupite cel vozni listek v Ljubljano in ga pustite žigosati pri veleesejski blagajni, nakar velja za brezplačen povratek. Vstopnina za enkratni obisk L. 4.—, žigovanje voznega listka brezplačno.

plovba je že dokaj let temelj načrta za zvezo severne Italije z donavskim porečjem s prekopi. Po načrtu, ki ga je napravil inž. De Brai, bi šla zveza severne Italije z donavsko kotlino po Ljubljanski pokrajini.

Zvezni prekop bi vodil do rta Zdob na Jadranskem morju najprej po Soči do Mirne (40 m nadmorske višine) in potem do Vipave (100 m nadmorske višine), od tam pa bi bil pod gorami izpeljan do Vrhnike ter dalje po Ljubljani in Savi.

Pridelovanje bombaža v Italiji

V večji meri so začeli v Italiji pridelovati bombaž l. 1935. Tedaj so nasadi bombaža obsegali okrog 3000 ha, a so se že prihodnje leto razširili na 10.000 ha. L. 1938. je površina nasadov narasla na 42.000 ha, po enem letu pa na 46.000 ha z letno proizvodnjo 100.000 stotov vlaken. Lani so bombažni nasadi obsegali že blizu 100.000 ha.

Najbolj se goji bombaž na Siciliji in v Apuliji, v pokrajini Salerno in Litoriji. Lani so začeli pridelovati bombaž tudi na Sardiniji in na Pontinskem polju ter bodo italijanski bombažni nasadi kmalu dosegli 150.000 ha.

Racioniranje riža in testenin

za oktober ni enako v vseh pokrajinah. Tako znaša razdelitev v Piemontu, Lombardiji, treh Benečijah in Emiliji 800 gramov testenin in 1200 gramov riža na osebo, v Liguriji, Toskani, Markah in Umbriji 1200 gramov testenin in 800 gramov riža, v Laciju, Abrucih, Lukaniji, Puliji in Kalabriji 1700 gramov testenin in 300 gramov riža, na Siciliji in Sardiniji pa 1900 gramov testenin in 100 gramov riža. Količina sladkorja znaša 500 gramov na osebo, mila pa 150 gramov.

Izdelovanje živalske kostne moke in masti na Madžarskem

Po švicarskem vzoru namerava madžarska vlada zakonito urediti predelovanje poginulih živali. Po modernem postopku se more pridobiti iz 100 kg živali 25 kg krmilne moke in 10 kg industrijske masti. Predvideno je, da se zgradi v ta namen velika tovarna, za zgraditev katere se bo investiralo pet milijonov pengov. Denar bodo dale kmetijske zadruge in koncern Schicht. Izračunali so, da se na Madžarskem vsako leto zakopije za 10 milijonov pengov poginule žvine.

Poštna hranilnica pod sekvestrom

Vis. Komisar je postavil vsakršno poslovanje Poštne hranilnice v Ljubljani pod sekvestro ter imenoval za sekvestra cav. uff. rag. Franja Bullo, pok. Jurija.

Iz italijanskega gospodarstva

Fašistični nacionalni zavod za izobraževanje industrijskega delavstva je bil odlikovan z zlato kolajno zaradi zaslug za napredek industrijskega dela. Zavod je pridelal lani 1427, letos pa že nad 1740 strokovno izobraževalnih tečajev, ki so imeli lani nad 55.000, letos pa okrog 85.000 udeležencev.

Korporacija železne in kovinske industrije je imela te dni v Rimu zborovanje, na katerem so funkcionarji poročali o delovanju tehničnega oddelka za železarstvo, o vprašanih avtarkije ter o proizvodnji aluminija in svinca.

Tržaški zlatarji in draguljarji imajo zdaj, ko je prepovedana prodaja zlata in draguljev, v svojih izložbah pestre umetniško izdelane predmete za okras stanovalj iz brušenega stekla in raznih kovin. Ti lepi izdelki kažejo visoko stopnjo italijanske umetnostne obrti.

Najnovejši avtarkični proizvod «Italeum», ki so ga iznašli in izdelali v tovarnah družbe «Lino-leum» v Narni (pokrajina Terni), nadomešča gumij in kositrne obloge za konzervne škatle. Duce je nedavno sprejel zastopnike družbe, ki so mu pokazali vzorce novega proizvoda.

Novo večje pristanišče bodo zgradili v Liguriji. Pristojna oblastva že pregledujejo načrte.

Banca nazionale del Lavoro je v Madridu ustanovila svojo podružnico, ki je že pričela poslovati.

Podvodne električne svetilke namesto nadvodnih karbidnih in petrolejskih svetilk so pričeli uporabljati ribiči v tržaškem zalivu in je ta uvedba zelo koristna pri ribolovu.

Poljski pridelki v južno-vzhodni Evropi

Svoj članek o agrarni produktivnosti južnovzhodnih evropskih dežel je tednik «Südost-Echo» ponazoril s statističnimi podatki, ki so bili na razpolago tik pred sedanjo vojno v štirih državah: 1. Madžarska, 2. bivša Jugoslavija, 3. Rumunija, 4. Bolgarija. Po tem vrstnem redu držav je bil pridelek v metrskih stotih na hektar:

	1.	2.	3.	4.
krušno žito	12,7	8,8	10,7	11,2
pšenica	15,6	14,1	12,6	15,4
ječmen	15,9	9,9	6,5	12,8
oves	13,9	8,8	7,1	6,2
koruza	22,7	17,3	10,2	7,6
krompir	73,6	64,0	86,2	31,8
sladkorna				

repa 219,6 189,0 153,9 109,5

Povprečni pridelek na hektar v metrskih stotih je bil na Madžarskem 17,9, v bivši Jugoslaviji 14,6, v Rumuniji 10,8, v Bolgariji 11,8.

Tudi v tem svojem članku je «Südost-Echo» naglasil, da bi se dala agrarna produktivnost marsikje dvigniti.

Mednarodni borzni indeksi

Na vseh celinskih borzah vlada še naprej čvrsta tendenca, kakor je razvidno iz naslednjih števil, ki so gibanju borznega indeksa (koncem leta 1927 = 100%):

	26. 8.	11. 5.	23. 8.	13. 9.
Berlin	1939	1940	1941	1941
London	47,9	57,0	81,9	84,8
Pariz	57,2	58,8	48,6	51,9
Amsterdam	48,4	58,6	88,9	94,0
Milan	45,0	34,5	59,4	65,8
Stockholm	140,4	163,9	296,0	312,4
Newyork	23,2	18,7	23,4	24,9
povprečje	75,4	79,7	68,8	69,0
	57,6	60,3	88,5	93,3

Jubilej uspešnega gospodarstvenika

Petdesetletnica Staneta Vidmarja

Naš narod se ne more ponašati z velikim številom gospodarskih ljudi. Zato je pri nas udeleževanje slehernega gospodarstvenika mnogo važnejše ko pri drugih narodih. Zato pa se tudi njih usoda naše javnosti mnogo bolj tiče kakor pa je to navada pri drugih narodih. Zlasti pa velja to za tako uspešne gospodarske ljudi, kot kakršni so bili in cenjeni v vsej slovenski javnosti Stane Vidmar. Njegovega življenjskega jubileja zato naša javnost ne more prezreti in naj izgleda še tako mlad, kakor da bi bil šele v začetku svoje gospodarske delavnosti. Petdesetletnica Staneta Vidmarja je za gospodarstvo Slovenije pomemben dogodek, zlasti še, ker se je Stane Vidmar tudi živo in aktivno udeleževal vsega našega javnega življenja.

Prvič je vsa slovenska javnost postala pozorna na Staneta Vidmarja, ko se je še ne 21 let star vrnil iz Prage kot zmagovalca na velikih telovadnih tekmah. Od takrat je bil Stane Vidmar znan po vsej Sloveniji in takrat se je tudi že začelo njegovo intenzivno delo v trgovini, v našem gospodarskem in javnem življenju.

Najprej seveda v domačem podjetju njegovega očeta Josipa Vidmarja, ki si je s svojim uspešnim delom hitro pridobil ugled in spoštovanje ljubljanskih meščanov, da je bil celo vrsto let tudi občinski svetnik Ljubljane. Čisto v duhu svojega očeta, ki je bil že l. 1908., ko je ljubljanski gremij prišel v slovenske roke, član uprave gremija, je tudi Stane Vidmar z vso vnemo deloval v trgovskih strokovnih organizacijah. V kratkem času je postal eden vidnih predstavnikov slovenskega trgovstva in bil izvoljen 28. 4. 1931. za 1. podpredsednika ljubljanskega združenja trgovcev. Nato je bil celo vrsto let zastopnik slovenskega trgovstva pri SUZORju, bil več let odbornik združenja, nato pa tudi član razsodišča, bil član uprave »Trgovskega doma«, član častnega odbora za zgradbo zavetišča za onemogle trgovce in je v ta namen daroval tudi bogato vsoto. Posebno velike zasluge za ljubljanske trgovce pa si je pridobil Stane Vidmar kot nadvse agilen član davčnega odbora. Z njemu lastno prepričevalnostjo je obvaroval mnoge pred krivično obdačbo. Naravna posledica njegovega življenja in dela za trgovske stanovske organizacije je bila, da je

bil izvoljen za člana sveta Zbornice za TOI, kateremu pripada še danes.

Posebno poglavje pa zasluži delo Staneta Vidmarja pri Zvezi trg. združenj. Njegova zasluga je, da so se združila vsa združenja v Zvezi in da je bila in je Zveza edina res legitimna zastopnica trgovstva. Pod vodstvom Staneta Vidmarja se je priredil l. 1938. tudi v Ljubljani veliki trgovski kongres, ki je visoko dvignil ugled slovenskega trgovstva. Zasluga Staneta Vidmarja je tudi, da je dobila Zveza krepko finančno oporo in da je zato mogla z vso uspešnostjo opravljati svoje težke in odgovorne naloge. Nemogoče je, da bi posebej navajali vse številne akcije, ki jih je Stane Vidmar kot predsednik Zveze uspešno izvedel v korist slovenskega trgovstva in gospodarstva. Postali bi preobširni.

Posebej moramo tudi omeniti njegovo delo za »Trgovski list«. Celotno vrsto let je že predsednik »Konzorcija Trgovskega lista«, ki ga vodi z vso uspešnostjo.

Veliko zaupanje, ki ga uživa Stane Vidmar v vseh slovenskih gospodarskih krogih, pa ne izvira le iz njegovega velikega dela za stanovske organizacije in interese, temveč predvsem iz njegovega silno uspešnega gospodarskega dela. Kdor je videl njegovo tovarno v Savljah, kdor je imel priliko spoznati to veliko tvorbo Staneta Vidmarja, ta je spoznal, da je Stane Vidmar eden tistih naših gospodarskih ljudi, na katere moramo biti ponosni.

A ne samo med gospodarstveniki in šefi, temveč tudi med nameščenci in najširšimi sloji ljudstva je imelo ime Staneta Vidmarja veljavo. To pa predvsem zaradi njegovega vedno živega socialnega čuta, zaradi njegove poštenosti in pravičnosti, da se ni nikdar ustrašil tudi težke borbe. Ni slučaj, da je bil med »bojovníki« Stane Vidmar eden vodilnih članov.

Tako je bilo vse življenje Staneta Vidmarja izpolnjeno z delavnostjo, ki je bila v korist vsemu našemu gospodarstvu in ki je bila njemu vedno v čast. Zato se slovenska javnost z veseljem spominja njegovega prvega jubileja ter v iskreni želji, da bi nam bile njegove izredne sposobnosti ohranjene še mnogo let.

Na mnoga leta naš — Stane Vidmar!

Riž v južnovzhodni Evropi

V nekaterih južnovzhodnih evropskih deželah se že dokaj let z uspehom prideluje riž. Najbolj znane so kulture riža v Bolgariji pri Topolnici, Petriču, Nevrokopu in Jambolu. Riževa polja obsegajo 7000 do 8000 ha. Pridelek neolusčenega riža doseže v nekaterih letih 20 milijonov kg in še več. Ker znaša potrošnja riža na prebivalca komaj 3 kg na leto, ostanejo od riževega pridelka znatne količine za izvoz. Povprečno se da izvoziti na leto 3 milijone kg riža. Pridelek pa bi se dal povečati, ker so klimatične razmere za pridelovanje riža zelo ugodne, potrebna pa je predvsem uvedba modernjših metod dela. V tem pogledu bo dobila Bolgarija mnogo dobrih pobud in zgledov v svojem gospodarstvenem sodelovanju z Italijo, ki je zelo uspešna in napredna pri pridelovanju riža.

Razen Bolgarije kaže tudi Rumunija mnogo zanimanja in vneme za pridelovanje riža. V zadnjih letih je uvažala Rumunija iz Egipta, Italije in Indije do 16 mi-

lijonov kg riža. Ker ji je ostal uvoz samo še iz Italije, je preskrba z rižem nezadostna. Zaradi tega je romunska poljedelsko ministstvo odredilo povečanje riževih nasadov. Pred nekaj leti so romunska riževa polja obsegala komaj 400 ha, l. 1939/40. so dosegla 700 ha, letos pa zavzemajo že 2000 ha. Ti nasadi zadoščajo le skromnemu delu domače preskrbe z rižem. Da bi se dosegel pridelek 20 milijonov kg, ki bi približno ustrezal preskrbi Rumunije, bi se morala riževa polja razširiti na najmanj 7000 ha. Prizadevajo si, da bi bilo to čimprej doseženo.

Ze v 24 urah barva, pleštra in kemilne snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetloilika srajce, ovrtnike in manšete, Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Gospodarske vesti

Za novega sekvestra Narodne banke kr. Jugoslavije je bil imenovan namesto dr. Alda Paoloniya dr. Medora Ferorelli.

Čas za zateknitev je sedaj določen v Ljubljanski pokrajini od 20.30 do 6. ure.

Zveza gospodarskih zadrug za Jugoslavijo, zadruga z o. j. v Ljubljani, se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidatorji: dr. C. Jelenec, Bruno Stare, Filip Uratnik, Andrej Peterca in Franc Kobler.

Jeklarna grofa Thurna na Ravnah je zopet prenesla svoj sedež v Guštanj. Vse premoženje družbe v Srbiji je prevzela družba Brüder Böhler v Beogradu.

Na kmetijski razstavi v Kranju so kupili kmetje 300 plugov, 40 sejalnic, nad 40 kopalcev krompirja, 23 mlatilnic in 3 traktorje.

Velik hotel, ki bo imel 110 postelj, grade na Bledu. Novi hotel bo stal na temeljnih zidovih starega Windischgrätzovega gradu.

50% zvišanje hrvatske železniške tarife ne velja tudi za tranzitno blago na progi Reka—Madžarska, kakor se poroča iz Zagreba.

221.000 delavcev in nameščencev je na Hrvatskem zaposlenih. Njih skupna zavarovana plača znaša mesečno povprečno 200 milijonov kun.

Znana francoska družba la Dalmatienne je odprla svojo podružnico v Zagrebu. Sedež družbe je v Parizu.

Cena električnega toka je bila v Zagrebu zvišana, ker se je podražil pogonski in elektrotehnični material. Zasebniki, obrtniki, bolnice in kulturni zavodi bodo morali v bodoče plačevati za kWh po 6 kun, javni lokali po 6,50, zabavišča po 8 kun. Industrijski tok je po 3 kune, tok za reklamno razsvetljavo pa po dnevi po 3, ponoči pa po 1,50 kune.

Odkupna cena za seme sončnice je bila na Hrvatskem določena na 500 kun za 100 kg (l. 1939. 170 din), za sojo na 550, za bučne koščice na 650, za seme konoplje na 750 in za laneno ter ricinovo seme na 1000 kun za 100 kg. Novo jedilno olje se bo zato podražilo od 11 din v letu 1939. na 30 kun za liter.

Bivša jugoslovanska Fiat-avtomobilna prometna družba je sprejela svoja pravila in prenesla svoj sedež iz Zagreba v Beograd. Družba ima pol milijona din glavnice.

Srbska poštna uprava bo dala v promet nove znamke v korist beguncev in izgnancev ter za obnovo Smedereva.

Beograd ima sedaj 253.729 prebivalcev.

Trgatev bo na Bolgarskem letos zelo dobra, kakor se uradno poroča iz Sofije. Vina bodo pridelali 2 milijona hl, namiznega grozdja pa 80 milijonov kg.

Dunajski jesenski velesejem je bil v nedeljo slovesno odprt.

Posebna madžarska trgovinska delegacija odputuje v Turčijo zaradi sklenitve trgovinske pogodbe.

Število tujih turistov je v Švici padlo od 1,5 milijona v l. 1939. na 130.000 v l. 1940. Število domačih turistov je nazadovalo le od 1,91 na 1,83 milijona.

Zavarovalne premije za ladje, ki vozijo v Turčijo, oz. v Egipt, so v Londonu znova podvojili. Ze maja meseca so bile te premije zvišane za 10 do 15%, oz. za Egipt za 15 do 20%.

Sirija in Libanon sta bila s posebno naredbo priključena šterlinškemu bloku. Trgovinska in finančna zapore nad bivšim mandatsnim ozemljem sta odpravljena. Teda sirjskega funta je stabiliziran na 20 francoskih frankov.

Tonaža francoske trgovske mornarice znaša po podatkih »Frankfurter Zeitung« 1.520.000 brgt. Med vojno je izgubila Francija 360.000 ton, 57.000 ton je bilo uničenih po sklenitvi premirja, 598.000 ton so zaplenili Angleži, nadaljnjih 400 tisoč ton francoskega trg. brodovja pa je pod zaporo v tujih pristaniščih. Sedaj razpoložljiva trgovska mornarica ne zadošča za čezmorsko oskrbo Francije. Zato gradi sedaj Francija številne ladje.

«Službeni list za Ljubljansko pokrajino»

kos 77, z dne 24. septembra je objavil: Naredbe Vis. Komisarja: Določitev časa za zateknitev — Prijavno obveznost in predpise o prodaji pnevmatik za kolesa — Konec veljavnosti prometnih dovolil za motorna vozila — Odločbi Vis. Komisarja o postavitvi Poštne hranilnice pod sekvestro ter imenovanju sekvestra Pošt. hranilnici in novega pri Narodni banki.

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje sprejembe:

Matteo Matathias & Komp., parna žaga in trgovina z lesom, podružnica Lesce, sedež firme v Trstu. Sedež podružnice odslej v Ljubljani. Besedilo firme odslej: Matteo Matathias & C., lastnik Bino Barbi. Besedilo tudi italijansko.

Lesex, lesna industrijska in trgovska družba z o. z. v Ljubljani. Vpiše se prokurist Bassi Guido.

»Peko«, družba z o. z. fabrikacija in prodaja čevljev v Ljubljani. Vpiše se družbenemu uradniku Ivo Pircu iz Kovorja pri Trzinu podjelena kolektivna prokura.

Franc Šmalc, trgovina s klobuki na debelo in drobno in z mešanim blagom na drobno. Izbrise se zbog smrti dosedanj lastnik Franc Šmalc, vpiše pa nova lastnica Ivanka Šmalc. Obratni predmet odslej: Trgovina s klobuki in drugimi oblačilnimi predmeti, s kozuhovino, modnim blagom, steklenico in bižuterijskimi izdelki ter galanterijo na drobno.

Izbrisala se je tvrdka:

»Gliva«, industrija in trgovina z deželnimi in gozdnimi pridelki, družba z o. z. v Ljubljani — zaradi končane likvidacije.

Iz združnega registra

Kot upravičenec za sopolpisanje pri Gospodarski zvezi se je vpisal uradnik Alojzij Novljan.

Špansko rudarstvo

V Španiji bodo vsi rudniki inozemskih podjetnikov podpravljeni in odbor za državno obrambo je pridržal zase najvažnejše rude. Iz letošnjega polletja so naslednji podatki o proizvodnji rud in kovin: cinkove rude 30.425 ton, cinka 5032 ton, manganove rude 2866 ton, wolframove rude 136 ton, bakrene rude 46.659 ton, svinčene rude 17.695 ton, svinca 11.629 ton, kositrne rude 86,6 tone in 16,9 tone kositra.

Španska svinčena industrija se je lani spet začela dvigati, prej pa je bila dokaj let v zastoju. Pridobitev svinčene rude je dala l. 1929. še 181.000 ton, l. 1938. pa se je zmanjšala na 43.500 ton, dočim se je proizvodnja svinca v isti dobi zmanjšala od 143.000 na 32.000 ton. Strokovnjaki so ugotovili, da španski svinčni rudniki še dolgo ne bodo izčrpani, mnogi pa so zanemarjeni in nekateri imajo najnižje rove zalite z vodo.

Denarstvo

Hranilne vloge v Češko-Moravski so se v prvi polovici letošnjega leta zvišale za 1,54 na približno 30 milijard Kč.

Otok bankovcev v Franciji se je v avgustu znižal od 242 na 240 milijard frankov. Ustavilo se je tudi novo zadolževanje države pri banki.

Avstralijska namerava najeti notranje posojilo v višini 100 milijonov funtov, od katerega pa bi slo 70 milijonov funtov za plačilo starega 4% posojila. Novo posojilo bi se obrestovalo po 2,25% do 3,25%.

KNJIGOVESNICA

LJUDSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA

KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrac, journales, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.